

**ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา
เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**
Transformational Leadership of School Administrators Affecting Education Standard
Performance for External Quality Assessment of School Under the Chiangrai Primary
Education Service Area Office 3

สุภารัตน์ ร้อยเงิน ¹⁾ วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ ²⁾ และ พรภวิษย์ มนต์วัชรินทร์ ³⁾

Supharat Roingoen ¹⁾ Weeraphan Siririth ²⁾ and Pornpavit Monvucharin ³⁾

¹⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Chiangrai College

²⁾ อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Chiangrai College

³⁾ อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Chiangrai College

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 2) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานประกันคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบบเจาะจง จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 และระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 และทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regressions) โดยวิธี Stepwise regression

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย คือ 4.15 และ 4.18 ตามลำดับ)

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์ การถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{tot} = 1.449 + 0.240 X_2 + 0.256 X_3 + 0.162 X_4$$

คำสำคัญ : การบริหารความเสี่ยง สอนแบบคละชั้น

Abstract

This research aims to: 1) Study the level of transformational leadership of school administrators and the level of education standard performance for external quality assessment of school Under Chiangrai Primary Education Service AreaOffice 3. 2) Study transformational leadership of school administrators affecting education standard performance for external quality assessment of school under Chiangrai Primary Education Service Area Office 3, The sample group was the administrators of the school and the staff of the External Quality Assessment Office Under Chiangrai Primary Education Service Area Office 3. This study took place in 2012, when the questionnaire was sent to 153 schools. 190 questionnaires were analyzed. The tools used to collect information were formatted into a 5-level rating scale. The questions were related to the level of transformational leadership of school administrators. The reliability is 0.94 and the level of education standard performance for external quality assessment .The reliability is 0.89 and overall is 0.96 The statistics used to analyze are percentage, average ($\bar{X}$) and Standard Diviation. The data was analyzed using multiple regression by stepwise regression.

The results were: 1) the level transformational leadership of school administrators and the level of education standard performance for external quality assessment of school were at high level ($\bar{X}$ =4.35 and 4.18 2) Transformational leadership of school administrators is to inspire (X_2) , stimulate the intelligence (X_3) and individual realize were at (X_4) affect to the education standard performance for external quality assessment of school Under Chiangrai Primary Education Service AreaOffice 3 . The equation used to analyze this collected data is as follows. $Y_{tot} = 1.449 + 0.240 X_2 + 0.256 X_3 + 0.162 X_4$

Keywords : Risk Management, Multi-grade Education Teaching Model

บทนำ

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ วิทยาการทุกอย่างก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นทุกสิ่งจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปพร้อมกัน เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ ในสังคมโลกการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้ต่าง ๆ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งปฏิรูปทั้งระบบ มีการเปลี่ยนแปลงทุกระดับ การปฏิรูประดับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายการดำเนินการ ด้านการศึกษาของประเทศ เป็นกลไกที่ทำให้การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ การปฏิรูปขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่สำคัญ แต่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรมาก คือ ผู้บริหารองค์กร ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารต้องใช้ยุทธศาสตร์หลาย ๆ อย่าง ยุทธศาสตร์ที่สำคัญตัวหนึ่ง ก็คือ การมีภาวะผู้นำ และภาวะผู้นำที่ผู้นำองค์กรต่าง ๆ นำมาใช้กันมากในปัจจุบัน คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น [5]

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีลักษณะภาวะผู้นำสูง สามารถปรับตัวให้เหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยใช้ความรู้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีนโยบายในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยการปฏิรูปการศึกษา กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้ คือ การปฏิรูปโรงเรียนหรือสถานศึกษา ปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนเป็นหน่วยงานราชการทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ผลจากการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี

มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษา [7]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 เป็นแม่บทในการบริหารจัดการศึกษา และเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยเฉพาะในหมวด 6 มาตรา 48 ที่ว่าด้วยมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา ต้องจัดให้มีระบบ การประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยให้ดำเนินการต่อเนื่อง จัดทำรายงานประจำปีเสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก [2] การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับซึ่งประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) หรือเรียกชื่อย่อว่า สมศ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในรอบ 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่ง สมศ. ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกครบแรก (พ.ศ. 2544 – 2548) และรอบที่สอง (พ.ศ. 2549 – 2553) เสร็จสิ้นไปแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ในการประเมินรอบที่สามของ สมศ. ทั้งชั้นอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพของสถานศึกษาดูได้จากไหน ดูจากผลผลิตที่สถานศึกษาผลิตออกไป

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่ทราบปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหาร การศึกษาไม่ค่อยประสบความสำเร็จ ประกอบกับ สภาพการบริหารงานในสถานศึกษาในปัจจุบัน จะเห็นว่าในการที่สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพ (องค์การมหาชน) การศึกษา ได้เข้ามามีบทบาทในการประเมินสถานศึกษา รอบที่สองก็ได้สรุปผลการประเมินสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานทั่วประเทศดังนี้ สำหรับสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 33,158 แห่ง พบว่า ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. จำนวน 27,447 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.78 ไม่ได้รับการ รับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. จำนวน 5,711 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.22 ทั้งนี้สถานศึกษาส่วนใหญ่ จำนวน 25,376 แห่ง มีผลการประเมินคุณภาพระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.53 ส่วนที่เหลือมีคุณภาพ ระดับดีมาก จำนวน 4,932 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.87 มีคุณภาพพอใช้ 2,822 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.51 และมีคุณภาพระดับปรับปรุง จำนวน 28 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 0.08 ตามลำดับ หากพิจารณาภาพรวม ตามสังกัดของสถานศึกษาแล้วจะเห็นได้ว่ายังมี ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. จำนวน 5,711 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.22 ทั้งนี้สถานศึกษา ส่วนใหญ่ จำนวน 25,376 แห่ง มีผลการประเมิน คุณภาพระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.53 มากกว่าครึ่งหนึ่ง ของสถานศึกษาทั้งหมด [9] สำหรับการประเมิน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 คือ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 160 โรงเรียน ได้รับการรับรอง จำนวน 150 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 93.75 % และ ไม่ได้รับการรับรองอีก จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 6.25 % ซึ่งจากผลรวมทั่วทั้งประเทศและของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จึงมี ผลจากการประเมินสะท้อนสภาพการจัดการศึกษา ของไทยว่ายังขาดมาตรฐานที่เป็นเป้าหมายสำคัญ อย่างยิ่งของชาติ จะทำอย่างไรที่จะทำให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการศึกษา สามารถพัฒนาองค์การทางการ

ศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายของ สพฐ. ที่คาดหวัง ให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาอยู่ใน ปัจจุบัน โดยมีจุดเน้นที่หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ของหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา คือ การปฏิรูป การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะ ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงตามแนวทฤษฎีของ Bass ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้น ทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล [11] ทั้งจะช่วยพัฒนาและส่งเสริมผู้นำ ให้มีภาวะผู้นำ ที่จะไปบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และระดับการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพ ภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การประพฤติหรือ พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถกระตุ้น ให้ข้าราชการครูเกิดความสำนึก ความต้องการ

และพยายามให้ได้การตอบสนองที่สูงกว่า พัฒนาข้าราชการครูซึ่งเป็นผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความสัมพันธ์กันในการยกระดับความต้องการซึ่งกันและกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่ายโดยมีองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. **ตำแหน่ง** หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย แบ่ง 2 ประเภท คือ ตำแหน่งผู้บริหารและตำแหน่งหัวหน้างานประกันคุณภาพ

3. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

4. **สถานศึกษา** หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

5. **การประกันคุณภาพภายใน** หมายถึง การประเมินผลและติดตามผล ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษาที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรอบรมผู้ประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด และได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

6. **การประเมินคุณภาพภายนอก** หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งกระทำโดย สมศ. หรือผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจาก สมศ. เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

7. **มาตรฐานการศึกษา** หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ทางการศึกษา เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ต้องการให้เกิดขึ้น

ในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

8. **สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา** (องค์การมหาชน) “สมศ.” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานประกันคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 153 โรงเรียนรวม 306 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานประกันคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ใช้วิธีการแบบสุ่ม แบบเจาะจงจากผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งหมดจำนวน 190 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 55 ข้อ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 8 ข้อ และตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามขอบเขตของการวิจัย 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 3 ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก 4 ด้านจำนวน 17 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 55 ข้อ ซึ่งได้นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานประกันคุณภาพสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 ราย มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
แจ้งไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2 ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดย
การจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ด้วยการขอ
ความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาที่กำหนดไว้
ให้ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถามแล้วผนึกใส่ซอง
ส่งกลับมาหาผู้วิจัย

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ
ของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าความถี่
(Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตามขอบเขตของ
การวิจัย 4 ด้าน และระดับการปฏิบัติงานตาม
มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอก 4 ด้าน โดยการวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน
ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอก วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การ ถดถอย
พหุคูณแบบขั้นตอน (multiple regressions) โดยวิธี
stepwise regression

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมาก มีอายุ
อยู่ในช่วงมากกว่า 51 ปี มีตำแหน่ง มีประสบการณ์
ในการทำงานอยู่ในช่วง น้อยกว่า 10 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด เมื่อจัดกลุ่มตามขนาด
ของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และเมื่อ

จัดกลุ่มตามลักษณะของโรงเรียนส่วนใหญ่
เป็นโรงเรียนไม่ขยายโอกาส

2. ระดับวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะ
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตามขอบเขตของ
การวิจัย 4 ด้าน มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.46)
และระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา
เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก 4 ด้าน มีระดับ
การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อ
การประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.18$ S.D. = 0.42)

3. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน
ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอก วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย
พหุคูณแบบขั้นตอน (multiple regressions) โดยวิธี
stepwise regression แสดงให้เห็นว่า ด้านการ
สร้างแรงบันดาลใจ (X_2) ด้านการกระตุ้นทาง
ปัญญา (X_3) และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4)
ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อ
การประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม
(Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์ การถดถอยได้
ดังนี้ $Y_{tot} = 1.449 + 0.240 X_2 + 0.256 X_3 + 0.162 X_4$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน
ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอก สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ภายใต้อะ
งค์ประกอบ 4 ด้าน ผลการวิจัยโดยรวมและ
รายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นพพงษ์
เกิดแจ้ง [4] ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่าความเป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ขวัญชัย พูลเจริญ [1] ได้ศึกษาภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่าความเป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ธวัชชัย หอมยามเย็น [3] ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับดีมากทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทและหน้าที่ต่อองค์กร ในฐานะเป็นผู้บริหารต้องรู้ข่าวสารและเข้าใจองค์กรเป็นอย่างดี ผู้บริหารจะทำงานที่รับผิดชอบสำเร็จลงได้ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลด้วยความร่วมมือร่วมใจของผู้ใต้บังคับบัญชาจนเป็นที่พึงพอใจ ในหมู่คณะที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการพัฒนางานให้มีคุณภาพมีการเปลี่ยนแปลงตามลักษณะที่พึงประสงค์ มีอุดมการณ์แน่วแน่สามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จนเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน แรงบันดาลใจเป็นพลังเสริมในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายแบบยั่งยืน ผู้บริหารมีการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้กับเพื่อนร่วมงาน ที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จในการทำงานเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้ร่วมงาน แสดงถึงความกระตือรือร้น ผู้บริหารให้อิสระแก่บุคลากรในโรงเรียนในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพเต็มความสามารถ ผู้บริหารสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควรมีการนิเทศโดยใช้วิธีการวิเคราะห์

ความต้องการและความสามารถของบุคลากร ตลอดจนมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้และความสามารถ ผู้บริหารต้องเปิดใจรับฟังเรื่องราวและติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างตั้งใจ เพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติงานนอกจากนี้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านปัจจัยมาตรฐานที่ 20 กำหนดไว้ว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารจัดการตัวบ่งชี้ คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการจัดการที่ทันกับการเปลี่ยนแปลง และผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย [8]

2. ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก 4 ด้าน ผลการวิจัยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ เลียบวัน [6] ศึกษาพฤติกรรมบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อุดม อรุณราช [10] ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาในวิชาที่สอนหรือวิชาชีพครูตามที่คุรุสภากำหนดและมีการนำผลการประเมินเพื่อไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ผู้บริหารมีสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ผู้บริหารมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิชาการ ผู้บริหารมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานงบประมาณ และบริหารมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานบุคคลนั่นเอง ผู้บริหารจัดให้โรงเรียนมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ของโรงเรียน โรงเรียนมีการสร้างระบบการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

และครูผู้สอน โรงเรียนมีการประเมินความพึงพอใจในผลผลิตของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีความเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญในสภาพของโรงเรียนจึงจัดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้ร่วมกันในการกำหนดจุดเน้น จุดเด่นของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนได้บรรลุตามสิ่งที่ได้กำหนดเอาไว้ ทั้งในเรื่องจุดเน้น จุดเด่น ของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนอย่างสูงสุด

3. ความสอดคล้องระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (multiple regressions) โดยวิธี stepwise regression แสดงให้เห็นว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้งนี้ เนื่องจาก โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญาส่งเสริมบุคลากรของสถานศึกษายังอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้ได้รับพัฒนาศักยภาพของบุคลากรคุณภาพของการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมอบหมายงานที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นโอกาส

ที่ดีที่จะแก้ไขปัญหาร่วมกัน ผู้บริหารควรสนับสนุนวิธีการทำงาน หรือวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการใหม่ ๆ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนรู้จักวิเคราะห์ปัญหา โดยใช้เหตุผลและข้อมูลหลักฐาน

1.2 การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนของผู้บริหาร เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สถานศึกษาควรมีการพัฒนาคุณภาพการติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนและประเมินอย่างต่อเนื่องและผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน คือ จัดให้โรงเรียนควรมีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรมีการประเมินแบบวัด แบบทดสอบของครูอย่างเป็นระบบ และโรงเรียนควรมีการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ความสอดคล้องระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน นั้นมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารเพราะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกต่างก็ให้ความสำคัญในเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในทุกด้าน ดังนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก อยู่ในระดับมากก็จะส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายนอกมากตามไปด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขตอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาพฤติกรรมที่ส่งผลต่อ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผล ต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อ การประเมินคุณภาพภายนอก ในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านวิชาการ งบประมาณ คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ เนื่องจากบริบทโรงเรียนชั้นพื้นฐาน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการยังมีความแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] ขวัญชัย พูลเจริญ. การศึกษาภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข็มนาเขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. 2548.
- [2] ชีระ บุญเจริญ. ศึกษาความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส. 2550.
- [3] ธวัชชัย หอมยามเย็น. การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. รายงานการศึกษานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2548.
- [4] นพพงษ์ เกิดแจ้ง. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. 2548.
- [5] เสาวนิต ทวีสันตน์กุล. ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน. คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2548.
- [6] ไพฑูรย์ เลียบวัน. พฤติกรรมบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี. การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2548.
- [7] สนิธ จันทน์ผง. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2546.
- [8] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ความเคลื่อนไหวการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทีพี.พี.วันท์

- [9] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 –2553). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรอง มาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549.
- [10] อุดม อรุณราช. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2548.
- [11] Bass,B.J., & Avolio, B.j. Transformational Leadership development. Palo Algo, CA : Consulting Psychologists. 1990.